

του ΘΕΜΗ ΛΙΒΕΡΙΑΔΗ
Συγγραφέα

Προσωπική κατάθεση για τον Φιλοποίμην Κωνσταντινίδη

Γυναίκες που θρηνούν το Νεκρό Σώμα του Χριστού, ελαιογραφία σε μουσαμά (1934). (Ιδιωτική συλλογή, Θεσσαλονίκη)

Όταν, τον Ιανουάριο του 1992, ο ζωγράφος Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης εγκατέλειψε αυτόν τον κόσμο, οι εφημερίδες δεν έγραψαν το σχεδόν καθιερωμένο: «γίναμε φτωχότεροι». Κι όμως, είχαμε γίνει, χωρίς να το ξέρουμε, τουλάχιστον οι περισσότεροι. Διότι ο Κωνσταντινίδης, απόμακρος, αφού έζησε και δημιούργησε σχεδόν πενήντα χρόνια στο Παρίσι, αλλά και αουμβί-βαστος, απέφυγε τη δημοσιότητα και τις παρεπόμενες “εμπλοκές”, όπως —από την αρχή της καριέρας του— αρνήθηκε το κύκλωμα των galleries.

Παρ’ όλα αυτά, που μάλιστα το καθιστούν αξιοσημείωτο: κάποια εποχή επιδιώχθηκε η τοποθέτησή του στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, ή ως πολιτιστικού ακολούθου στην πρεσβεία μας στο Παρίσι. Κι ένας πρωθυπουργός της Ελλάδας (ο Παναγής Τσαλδάρης), με τον οποίο διατηρούσε φιλικές αλλά όχι πολιτικές σχέσεις, ανέβηκε με τα πόδια τα επτά πατώματα μέχρι το atelier του, στη σοφίτα της rue Antoine Chante 7, μίπως τον πείσει να δεχθεί τουλάχιστον τη διεύθυνση της Εθνικής Πινακοθήκης. Αλλά ο Κωνσταντινίδης είχε ήδη επιλέξει τον δικό του δρόμο, αυτόν που χαρακτηριζόταν από σταθερή αδιαλλαξία και αποκλεισμό κάθε συμβιβασμού ή εξάρτησης.

Είναι πιθανό, αν ήταν μόνο ζωγράφος, να συμπεριφερόταν κάπως διαφορετικά. Ήταν όμως πρώτιστα ένας στοχαστής — και δεν αναφέρομαι τυπικά στις, παράλληλες με την Beaux Arts, σπουδές του στη Σορβόννη: Licence de Lettres και Licence de Philosophie.

Δεν είναι τυχαίο ότι διατηρούσε φιλικές σχέσεις με τον Aragon και τον Sartre.

Υπήρξε ένας προβληματισμένος διανοούμενος, ένας homo universalis κι ένας “φανατικός” Έλληνας, με την έννοια ότι δεν “κανάκευε” τη νεοελληνική πραγματικότητα. Παρακάμπτοντας τα όποια καλά της στοιχεία, αναφερόταν παθιασμένα μόνο στα λάθη της και στις παρεπόμενες συνέπειες. Εφάρμοζε στην πράξη το «μαλώνεις ό,τι αγαπάς». Αποτέλεσμα βέβαια αυτής της συμπεριφοράς ήταν ο Φ. Κ. να αποτελεί, εν πολλοίς, «αντίπαλον δέος» για αρκετούς συναδέλφους του.

Πέντε χρόνια μετά τον θάνατό του, η επάξια σύντροφος της ζωής του, Anne Fairholme, με συνειδητή, επίπονη και “ερωτική” προσήλωση στον άνθρωπο και στο έργο του, “ξεδίπλωσε” στους φιλότεχνους της Ελλάδας την πολύπλευρη προσωπικότητα του Κωνσταντινίδη, με εργασίες, φιλμ και εκδόσεις και με την πρώτη, ουσιαστικά, αναδρομική του έκθεση, που διοργάνωσε και αγάλιασε ως “μείζον” γεγονός για τη γενέτειρα πόλη του ο Οργανισμός «Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική πρωτεύουσα Ευρώπης 1997».

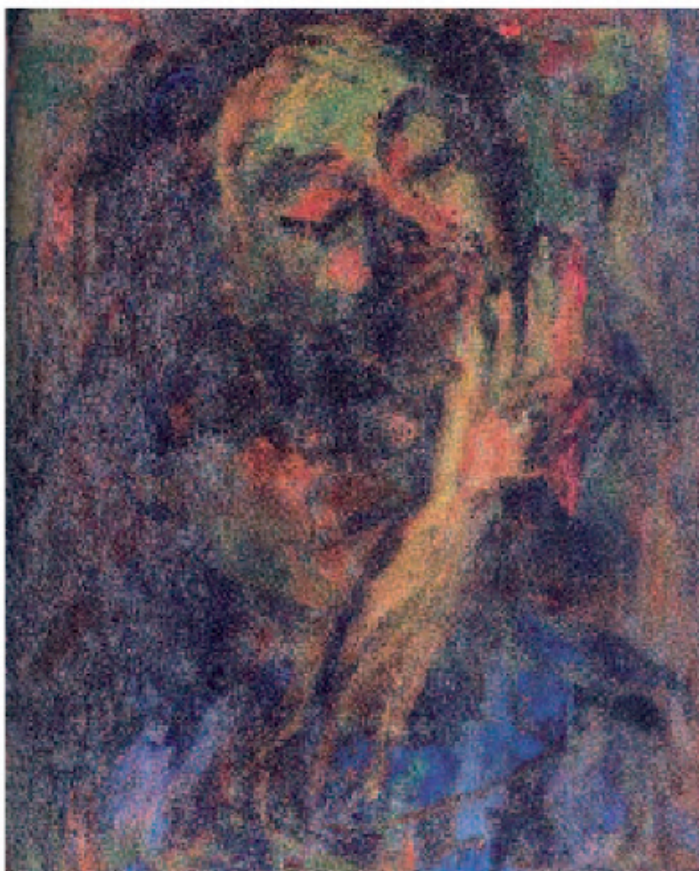
Ο Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης στη δεκαετία του 1950

Ενόραση, έκφραση

Το έργο του Φιλοποίμενος Κωνσταντινίδη εκφράζει απόλυτα την αμφιταλάντευση ανάμεσα στον μοντερνισμό και στην παράδοση: από τη μια, ζωγράφος που ακολουθεί την παράδοση αναζητώντας μια όλο και καλύτερη γνώση της τεχνικής- από την άλλη, ζωγράφος της εποχής του, ο οποίος πάντα πήγαινε προς τα μπρος, κοιτάζοντας γύρω του κι έξω από τους γνωστούς του τομείς. Η προσέγγιση του έργου του γίνεται σε δύο χρόνους, όπως όταν συναντούμε έναν άγνωστο, του οποίου στην αρχή έχουμε μόνο μια εξωτερική, αποσπασματική άποψη και τον οποίο σιγά σιγά τιθασεύουμε. Για να κατανοήσουμε τη λεπτότητα του έργου του, είναι απαραίτητο να ξεκινήσουμε από μια γενική άποψη, πριν αφευθούμε στην έλξη, στην τέρψη και στην έκπληξη που κρύβει το καθένα από τα έργα ξεχωριστά, και να μπούμε μέσα τους ώστε να αντιληφθούμε την ουσία τους αυτή καθαυτή.

Ο Κωνσταντινίδης έδινε ιδιαίτερη σημασία στην εσωτερική δομή κάθε πίνακα, η οποία είτε διακρίνεται εύκολα στην τοποθέτηση των γραμμών είτε κρύβεται πίσω από μια συγκεχυμένη φωτεινή και χρωματική αρμονία, κι αυτό άσχετα με το μέγεθος του πίνακα. Το μέγεθος εξάλλου παίζει σημαντικό ρόλο, μπορεί να προσδώσει στο ίδιο θέμα μια τελείως διαφορετική άποψη: ο θεατής, μη συνειδητά, αντιμετωπίζει με άλλο τρόπο έναν μικρό κι έναν επιβλητικό πίνακα.

Απόσπασμα από κείμενο της Héléna Bastais, το οποίο περιλαμβάνεται στον κατάλογο της έκθεσης «Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης: Το οδοιπορικό ενός Έλληνα ζωγράφου», που πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο Θεσσαλονίκης του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης τον Δεκέμβριο του 1997, στο πλαίσιο του προγράμματος του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης «Θεσσαλονίκη 1997», με δική της επιμέλεια.

Πράσινη κυρία, έργο της περιόδου 1950-1954

Ο Κωνσταντινίδης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί “σκληρός”, με την έννοια ότι δεν “χαριζόταν” εύκολα στον χώρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Η εκφραστική φόρμα τον άφηνε σχεδόν αδιάφορο, ή τουλάχιστον φρόντιζε, και είχε και τον “τρόπο” του, να μην τον επηρεάζει. Ήταν “θωρακισμένος” απέναντι στη μορφή, γιατί είχε το χάρισμα να βλέπει το “θέμα” σε βάθος, την... Αλήθεια. Έχω την εντύπωση πως αυτή του η “θέση” διαφαίνεται κυρίως στα όσα πορτραίτα φιλοτέχνησε. Τη “société du spectacle” τη θεωρούσε πια εξαντλημένη, αν όχι χρεοκοπημένη. Χαρακτηριστικό είναι πως από Έλληνες “σύγχρονους” ζωγράφους αναφερόταν μόνο σε δύο: στον Μπουζιάνη και στον Παρθένη...

Με τον Φιλοποίμενα, ανεξάρτητα από την εξ αίματος συγγένεια, αξιώθηκα μια πολύτιμη φιλία με τακτικές επαφές και αλληλογραφία, ιδιαίτερα στην περίοδο 1968-1988. Μου “πέρασε” πολλά από τα “πιστεύω” του, γιατί είχε και τις γνώσεις και τη γοητεία για να το πετύχει. Ήταν ένας άνθρωπος που μπορούσε να συζητάει ολόκληρη μέρα για θέματα τέχνης, φιλοσοφίας, για την “περιπέτεια” της πολιτικής και για την απίσχναση των ιδεολογιών, και εξίσου “δοσμένος”: να περάσει ένα ολόκληρο πρωινό παίζοντας μ’ ένα γατάκι του δρόμου.

Τα τελευταία χρόνια, εκδήλωνε συχνά κάποια μελαγχολία, σχεδόν αγωνία, για την πορεία του πνεύματος στον επερχόμενο αιώνα. Τον “τραυμάτιζε” η προέλαση του άκρατου καταναλωτισμού, σαν σύνδρομο ή παρεπόμενο ημιμάθειας και αμοραλισμού. Ιδιαίτερα των νέων γενεών, που, κατά τη γνώμη του, ατύχησαν να βιώνουν μία “ανάπηρη” Παιδεία.

Και, όπως επισήμανα αμέσως μετά τον θάνατό του, σε γράμμα μου στην Anne: ... I'm afraid to believe, that probably the last years he felt like *The old stag circled with the hounds** (T.S. Eliot). «Σαν γέρικο ελάφι που το κύκλωσαν σκυλιά». ■

Και, όπως επισήμανα αμέσως μετά τον θάνατό του, σε γράμμα μου στην Anne: ... I'm afraid to believe, that probably the last years he felt like *The old stag circled with the hounds** (T.S. Eliot). «Σαν γέρικο ελάφι που το κύκλωσαν σκυλιά». ■

Ο Φιλοποίμεν Κωνσταντινίδης στη δεκαετία του 1980 (Οι φωτογραφίες του Φ.Κ. προέρχονται από το προσωπικό αρχείο του Θέμη Λιβεριάδη)

του ΗΡΑΚΛΗ ΓΚΟΥΝΤΑΡΑ
Ιστορικού Τέχνης - Μουσειολόγου

Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης ένας ανήσυχος στοχαστής, ζωγράφος και άνθρωπος

Ο Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης (1909-1992) αποτελεί μία από τις περιπτώσεις Ελλήνων δημιουργών της διασποράς που, ζώντας το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στο εξωτερικό, αναπτύσσει έναν γόνιμο και δημιουργικό διάλογο με τα σημαντικότερα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής του και τα αφομοιώνει σε ένα προσωπικό εικαστικό λεξιλόγιο με πρωτοτυπία, συνέπεια και εξέλιξη στον χρόνο.

Ζωγράφος, σκιτσογράφος και τεχνοκριτικός, στο έργο του εκφράζει μια λεπτή ισορροπία ανάμεσα στις κατακτήσεις του Μοντερνισμού και σε μια ακαδημαϊκή παράδοση με άριστες γνώσεις της τεχνικής και του σχεδίου. Παράλληλα, είναι ένας καλλιτέχνης που ζει στην εποχή του, είναι δεκτικός σε εξωγενείς επιδράσεις και σε διδάγματα των καιρών του. Πειραματίζεται με ποικίλα θέματα, χρησιμοποιεί διαφορετικά εκφραστικά μέσα και διαλέγεται με τον δικό του προσωπικό τρόπο με τη γύρω κοινωνική πραγματικότητα.

Η επιλογή του να μεταναστεύσει στο Παρίσι, η φοίτησή του στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και στο εργαστήρι του φωβιστή ζωγράφου André Derain, συνδέεται με τη γενικότερη προτίμηση των καλλιτεχνών της γενιάς του στη γαλλική πρωτεύουσα. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, πολλοί Έλληνες καλλιτέχνες εγκαθίστανται στο Παρίσι και έρχονται σε επαφή με τα διδάγματα της ζωγραφικής του Cezanne, τις χρωματικές αναζητήσεις των φωβιστών και του συμβολισμού της ομάδας των Ναμπί. Έτσι, και ο Κωνσταντινίδης στη διάρκεια των νεανικών του χρόνων διευρύνει τον κοινωνικό του κύκλο, αναπτύσσοντας επαφές με εμβληματικές προσωπικότητες της γαλλικής διανόησης, όπως ο Louis Aragon, ο Jean-Paul Sartre και ο τεχνοκριτικός Tériade.

Εικόνα 1: Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης, *Ερημωμένη πόλη με κόκκινο ουρανό*, 1960, παστέλ σε χαρτί

Προέλευση εικόνων:
Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης *Το οδοιπορικό ενός Έλληνα ζωγράφου* (κατ. εκθ.), Θεσσαλονίκη Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 1997, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Θεσσαλονίκη 1997-1998

Το καλλιτεχνικό του έργο διακρίνεται για τη μεγάλη ποικιλομορφία του. Αναπτύσσεται σε επιμέρους θεματικές που αντιστοιχούν —σε έναν βαθμό— σε προσωπικά βιώματα, αλλά και σε μια τάση εκλεκτικισμού, με τη δημιουργική αφομοίωση κατακτήσεων του παρελθόντος. Έτσι, πολύ εύκολα περνάει από κλασικίζουσες απεικονίσεις τοπίων με θέμα τη Θεσσαλονίκη (εικ. 1) σε προσωπικούς πειραματισμούς, είτε σε επίπεδο σύνθεσης και χρώματος με τις Νεκρές Φύσεις (εικ. 2) είτε σε έργα ανθρωποκεντρικά με σχεδόν πθωγραφικό χαρακτήρα, τα οποία διακρίνονται για τη σχεδόν εξπρεσιονιστική τους ματιά (εικ. 3). Ακόμη, δημιουργεί σχέδια σε χαρτί και σκίτσα, με μια πρόθεση πειραματισμού σε επίπεδο γραμμής, προοπτικής και σύνθεσης (εικ. 4). Χειρίζεται επιδέξια τους κανόνες της σύνθεσης και της αντίθεσης θερμών και ψυχρών χρωματικών τόνων και, από ένα σημείο και μετά, ενδιαφέρεται αποκλειστικά και μόνο για τον χειρισμό του χρώματος.

Στα έργα της ώριμης περιόδου του ο καλλιτέχνης στρέφεται σε

Εικόνα 2: Φιλοποίμνη Κωνσταντινίδης, *Μπολ με φρούτα*, c. 1957, gouache και παστέλ σε χαρτί

Εικόνα 3: Φιλοποίμνη Κωνσταντινίδης, *Συζήτηση*, 1950-1954, λάδι σε μουσαμά

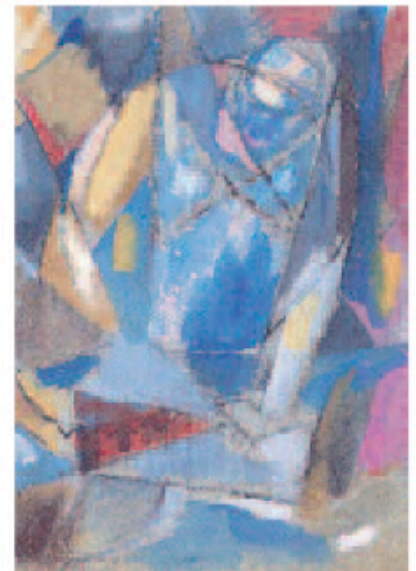
Εικόνα 4 Φιλοποίμη Κωνσταντινίδης, *Τυφλάς* (σε δύο εκδοχές), c. 1958, Λαδοπαστέλ

μια ζωγραφική μικρής κλίμακας, δείχνοντας προτίμηση σε οικεία εικονογραφικά θέματα, τοπογραφίες και σκηνές αστικού χαρακτήρα, ανεικονικές συνθέσεις και σκηνές εσωτερικού χώρου, όπου πρωταγωνιστεί η ανθρώπινη μορφή. Πρόκειται για παραλλαγές του ίδιου εικονογραφικού μοτίβου, με επιμέρους διαφοροποιήσεις σε επίπεδο ύφους ή τεχνικής, σε συνθέσεις όπου εφαρμόζει επιτυχώς τις γνώσεις του από την ιστορία της τέχνης και τα ρεύματα του Μοντερνισμού (εικ. 5, 6).

Προς το τέλος της ζωής του ενδιαφέρεται για μια αυτοβιογραφικού χαρακτήρα απεικόνιση εικόνων του εργαστηρίου του, των μοναχικών στιγμών που περνάει στο ατελιέ. Πλέον τον ενδιαφέρει η καθαυτή ζωγραφική πράξη, ο εσωτερικός απογυμνωμένος κόσμος με τη φόρμα εργασίας και τα σύνεργα ζωγραφικής σε πλήρη απομόνωση από το εξωτερικό περιβάλλον (εικ. 7). Πρόκειται για τα πιο ολοκληρωμένα δείγματα της δουλειάς του, που, μαζί με το σύνολο της καλλιτεχνικής του παραγωγής, αξίζει να μελετηθούν σε βάθος και να αναδειχθούν σε άμεση συνάρτηση με την ιστορική και πολιτισμική συνθήκη της εποχής του. ■

Εικόνα 5: Φιλοποίμη Κωνσταντινίδης, *Γυναίκα που σιδερώνει* (ανοιχτόχρωμη εκδοχή), c. 1958, λάδι σε μουσαμά

Εικόνα 6: Φιλοποίμη Κωνσταντινίδης, *Γυναίκα που σιδερώνει* (κυβιστική εκδοχή), 1960, gouache και παστέλ σε χαρτί

Εικόνα 7: Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης, *Ο ζωγράφος επί τω έργω*, 1988, λάδι σε μουσαμά

του ΔΩΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Η εγκατάσταση της συλλογής των έργων του Φιλοποίμενος Κωνσταντινίδη στο Λιτόχωρο

Ο ζωγράφος Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης και ο πατέρας μου ήταν φίλοι από τα μαθητικά χρόνια τους. Οι επαφές τους ήταν αραιές, καθώς ο Φ.Κ. ήταν προσανατολισμένος στη Γαλλία, όπου και κατοίκησε μόνιμα μετά το 1955. Γνώρισα κι εγώ τον ζωγράφο το 1990 σε ένα ταξίδι στο Παρίσι, όταν τον επισκέφθηκα για να παραλάβω έναν πίνακα που δώριζε στον πατέρα μου. Ήταν πολύ καλός οικοδεσπότης και συνομιλητής με συγκροτημένες απόψεις για την τέχνη και για τις πολιτικές εξελίξεις του καιρού του (από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο ως τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης), με ενδιαφέρουσες αναμνήσεις από την Ελλάδα του μεσοπολέμου και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων, όπως και από την καλλιτεχνική σκηνή της Γαλλίας.

Είχε διαμορφώσει ο ίδιος το διαμερίσμα του κοντά στη Μονμάρτη, κυρίως με προσωπική εργασία, και ζούσε εκεί, από το 1970, με την Αγγλίδα γυναίκα του Anne Fairholme, στέλεχος του Ο.Ο.Σ.Α. Ήταν γεμάτο πίνακες, όχι μεγάλο αλλά αρχικά ψηλοτάβανο, πράγμα που ο Φ.Κ. είχε αξιοποιήσει κατασκευάζοντας δεύτερο επίπεδο σε διάφορα σημεία και κερδίζοντας χώρο για το ατελιέ του και για το γραφείο της Anne.

Την περίοδο της εγκατάστασής του στο σπίτι αυτό έκανε και την τελευταία παραχώρησή του στην εμπορική διάσταση της τέχνης του. Κάλυψε μεγάλο μέρος της δαπάνης αγοράς και διαμόρφωσης του διαμερίσματος, ζωγραφίζοντας πορτραίτα σε δύο ταξίδια του στις Η.Π.Α.

Από το 1970 αφιερώθηκε στη ζωγραφική καθ' εαυτήν και μόνο, χωρίς οκέψεις προβολής ή προώθησης, που έφθασε ίσως να τις θεωρεί ανάξιους περισπασμούς.

Αρκετοί φίλοι στη Θεσσαλονίκη, γνώριζαν τον Φ.Κ. ή/και το έργο του. Η Ματούλα Σκαλτοά, καθηγήτρια Μουσειολογίας, ήξερε τα κείμενά του της δεκαετίας 1930 για την τέχνη, όπως και τη ζωγραφική του. Ο Θέμης Λιβεριάδης είχε συγγένεια με τον Φ.Κ., προσωπική

Ο Φιλοποίμην Κωνσταντινίδης σε εφηβική ηλικία

επαφή μαζί του, και πολλούς πίνακές του. Ο Κώστας και η Αίκα Γλεούδη έχουν από τους γονείς τους ένα ωραίο έργο του Κωνσταντινίδη, τη μικρή *Pieta*, και ένας καλός πίνακας, ο *Άγιος Δημήτριος*, βρίσκεται στη συλλογή του Εμπορικού Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης. Ο Σόλων Φασιανός είχε διπλή προσωπογραφία, της αδερφής του και του εαυτού του σε παιδική ηλικία σε ενιαίο πίνακα, έργο των αρχών της δεκαετίας του 1950.

Ο Κωνσταντινίδης ταξίδεψε τελευταία φορά στην Ελλάδα το καλοκαίρι του 1991 και στην αρχή του 1992 πέθανε. Η Anne ήρθε πρώτη και μοναδική φορά στο Λιτόχωρο, και σκόρπισε τις στάχτες από την αποτέφρωσή του στον Όλυμπο, τόπο καταγωγής της οικογένειας Κωνσταντινίδη (παιλιότερα Καρακώστα — όνομα με το οποίο ο Φ.Κ. είχε υπογράψει κάποιους πίνακές του).

Η Anne, ποτή θαυμάστρια της ζωγραφικής του, μαζί με τη φίλη της τεχνοκρτικό Helena Bastais, με μεγάλη επιμονή και δαπάνη, αλλά και σημαντική βοήθεια από φορείς και ιδιώτες της Θεσσαλονίκης, οργάνωσε στο τέλος του 1997 αναδρομική έκθεση του Κωνσταντινίδη στο κτίριο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέ-

Ελαιόδεντρα (όρβιοι κορμοί), δεκαετία 1960

Από το Τρίπτυχο Αγίου Δημητρίου: Εμφάνιση του αγίου μέσα στο πλήθος, 1953 (Συλλογή Φ.Κ)

ζης, το παλαιό Πέμπτο Γυμνάσιο, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του οργανισμού «Θεσσαλονίκη, Πολιτιστική Πρωτεύουσα '97», με την φιλική στήριξη του Γιώργου Κορδομενίδη —διευθυντή τότε του Μ.Ι.Ε.Τ. Θεσσαλονίκης— και της ιστορικού τέχνης Θάλειας Στεφανίδου.

Η έκθεση πήγε καλά, και η Άννε, ενθαρρυνόμενη από αυτό, σχεδίαζε έναν ελληνο-γαλλικό σύνδεσμο που θα κρατούσε συγκεντρωμένο το έργο και ανοδική τη φήμη του Φιλοποίμενος Κωνσταντινίδη. Ωστόσο, προβλήματα υγείας και μοναχικής για καθημερινής ζωής μείωσαν τη θαυμαστή ενεργητικότητά της, και το 2010 πέθανε πριν προχωρήσει το σχέδιό της.

Κληρονόμος το διαμέρισμα και τα έργα η Islay Grimes, αδελφή της Άννε, χήρα Ρώσου ζωγράφου, γλύπτρια η ίδια, χωρίς ζώντες συγγενείς και ήδη κοντά στα 80 χρόνια της. Θεώρησε καλή ιδέα την παραχώρηση, σε πρώτη φάση με χρυσιδάνειο, των έργων του Φ.Κ. στον Δήμο Δίου Ολύμπου.

Υποστήριξαν αυτήν τη σκέψη μεταξύ άλλων οι Λιτοχωρινοί Μιχάλης Λαλούμης, πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου, και ο δασολόγος Δημήτρης Χραπανάς. Επίσης, ο Τάκης Λεμονόπουλος, αντιδήμαρχος Κατερίνης, και η σύζυγός του Ευγενία, οι δημοτικοί σύμβουλοι Δίου-Ολύμπου Γιώργος Φαρμάκης και ο Γιώργος Ελευθερίου, που συγκέντρωσε πρόθυμες χορηγίες από τους Α. Δημητρίου, Χ. Αντωνέλλη, Κ. Ζαρζαβιτοάκη, Α. Ελευθερίου, και βέβαια, με αποφασιστική συμβολή, ο τότε δήμαρχος Γιώργος Παπαθανασίου. Η δραστήρια διευθύντρια του γραφείου δημάρχου Ελένη Σοφινιάδη διεκπεραίωσε αποτελεσματικά όλη την υπόθεση.

Ο Δήμος Δίου-Ολύμπου δέχθηκε τα έργα και τα στέγασε προσωρινά σε μια αίθουσα του συγκροτήματος του Δημαρχείου και κατόπιν σε ένα ωραίο αποκαταστημένο παλιό σπίτι —το αρχοντικό Γκουντέλια— στο επάνω Λιτόχωρο. Προσκάλεσε και φιλοξένησε την Islay Grimes και την Helena Bastais, επιμελήτρια της καταγραφής, μεταφοράς από τη Γαλλία και χωροθέτησης των πινάκων στη νέα τους στέγη, και

οργάνωσε προς τιμήν τους μια θερμή τελετή τον Οκτώβριο του 2012.

Το κύριο μέρος του εγχειρήματος φαινόταν να έχει τελειώσει. Ο Δήμος Δίου-Ολύμπου είχε αποκτήσει μια συλλογή σύγχρονης τέχνης, έργο ζωής καλλιτέχνη με εντόπιες ρίζες, και καλή βάση για μια μελλοντική πληρέστερη πινακοθήκη. Η συλλογή Κωνσταντινίδη είχε διατηρηθεί αδιάσπαστη, καλά παρουσιασμένη και ανοιχτή στους ενδιαφερόμενους. Οι οικείοι του Φιλοπόιμενος Κωνσταντινίδη είχαν ανταποκριθεί στις εικαζόμενες επιθυμίες του και στην πρόθεση της συζύγου του.

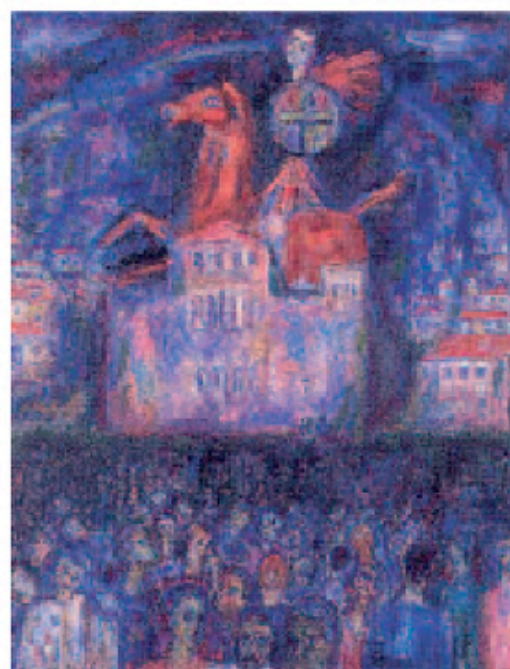
Έμεναν ασφαλώς πολλά σημαντικά να γίνουν. Ορισμένα έχουν ήδη προχωρήσει, παράδειγμα η ολοκληρωμένη πρόταση εκθεσιακής τοποθέτησης των έργων βασισμένη σε νέο μουσειολογικό σκεπτικό και με νέα επεξηγηματικά κείμενα, την οποία προσέφεραν αφιλοκερδώς οι απόφοιτοι του Διαπανεπιστημιακού Μεταπτυχιακού «Μουσειολογία - Διαχείριση Πολιτισμού» του Α.Π.Θ. και του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Ηρακλής Καλογερόπουλος και Ηρακλής Γκουντάρας.

Άλλα, όπως η βελτίωση των συνθηκών της στέγασής και η διάδοση της ύπαρξης της συλλογής, είναι ακόμη σε στάδιο σχεδιασμού και αναζήτησης πόρων.

Πάντως, στα πρώτα χρόνια η έκθεση πήγε αρκετά καλά. Την είδαν πολλά σχολεία της περιοχής και πολλοί κάτοικοι και επισκέπτες του Λιτοχώρου. Τα σχολιά τους ήταν από θετικά ως ενθουσιώδη.

Η συνεχιζόμενη γενική οικονομική δυσπραγία έφερε στο τρέχον έτος αρνητικές προοπτικές. Από έλλειψη κονδυλίων και κατάλληλων έτοιμων χώρων, ο Δήμος δεν έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί στα πολλά πολιτιστικά και φιλάθλα ενδιαφέροντα που εκπροσωπούνται από τοπικούς ή και πανελλήνιους συλλόγους. Διατυπώνονται σκέψεις εναλλακτικής χρήσης του αρχοντικού Γκουντέλια και μετεγκατάστασης επομένως της συλλογής Κωνσταντινίδη. Υπάρχει ζήτημα και για την εξασφάλιση προσωπικού επιτήρησης της συλλογής και του κτιρίου, ώστε να είναι προσβάσιμη.

Όσοι θελήσουν να τη δουν, πριν προγραμματίσουν την επίσκεψή τους, καλό είναι να βεβαιωθούν ότι βρίσκεται και λειτουργεί εκεί όπου στεγάστηκε το 2012. ■

Από το Τρίπτυχο Αγίου Δημητρίου: Η αποθέωση του Αγίου Δημητρίου, 1953 (Συλλογή Φ.Κ.)

Λούόμενες γυναίκες (χάλκογραφία), αχρονολόγητο